

שויה אנפשיה בסוגיות

כתובות ט. כ"י מינכן

מאי ק'מ"ל דשויה חתיכה דאיסורא אנפשיה
תנינא האו' לאשה קידשתיך והיא אומרת לא קדשתיני הוא אסור בקרובותי' והיא מותרת בקרוביו
מהו דתימ' התם ודאי קים ליה אבל הכא דלא קים ליה אימ' לא ק'מ"ל

גמרא כתובות כ"ב.

ת"ר האשה שאמרה אשת איש אני וחזרה ואמרה פנויה אני נאמנת
והא שוויה לנפשה חתיכה דאיסורא
אמר רבא בר רב הונא כגון שנתנה אמתלא לדבריה

גמרא כתובות כ"ג:

ת"ר

אני טמאה וחברתי טהורה נאמנת
אני טהורה וחברתי טמאה אינה נאמנת
אני וחברתי טמאה נאמנת על עצמה ואינה נאמנת על חברתה
אני וחברתי טהורה נאמנת על חברתה ואינה נאמנת על עצמה.

...

רב פפא אמר כולה דאיכא עדים ואיכא עד אחד דקא אפיך
אמרה אני טמאה וחברתי טהורה ואמר לה עד אחד את טהורה וחברתך טמאה **איהי שויתא לנפשה חתיכה**
דאיסורא חברתה משתריא אפומא דידה.
אני טהורה וחברתי טמאה ואמר לה עד אחד את טמאה וחברתך טהורה איהי כיון דאיכא עדים לאו כל כמינה
חברתה משתריא אפומא דעד.
אני וחברתי טמאה ואמר לה עד אחד את וחברתך טהורה **איהי שויתא לנפשה חתיכה דאיסורא** חברתא
משתריא אפומא דעד...

שוויא אנפשיה כנגד עדים

מאירי קידושין ס"ה.

ובדורות שלפנינו אירע מעשה באחת שאמרה נתקדשתי לפלוני ביום פלוני בפני פלוני ופלוני והעדים הכחישו
ואמרו שלא היו דברים מעולם ודנו בה שאעפ"כ שויה נפשה חתיכה דאיסורא וכן כתבו אחרוני הגאונים
שבספרד בראשון של כתבות

מאירי קידושין ס"ה:

וגדולי הדורות כתבו בזו שכל שיש להם עדים אינה נאמנת אף במה שעשאתם עליה חתיכת איסור שלא אמרו
כן אלא בשאין עדים מכחישין אבל כל שיש עדים מכחישין אותה אע"פ דשויתנהו אנפשה חתיכה דאיסורא אינה
נאמנת

רמב"ם אישות ט' טו

(טו) האומר לאשה, קידשתך, והיא אומרת, לא קידשתני, הוא אסור בקרובותיה, והיא מותרת בקרוביו. קידשתני, והוא אומר, לא קידשתך, הוא מותר בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו.

משנה למלך אישות ט' טו

(טו) האומר לאשה קידשתך וכו'. משנה במסכת קידושין.

ונסתפקתי בכל מילתא דאמרינן שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא היכא דאיכא עדים דמכחישים אותו מהו מי אמרינן כיון דלדידה שויה חתיכה דאיסורא הודאת בעל דין כמאה עדים דמי ואסור או דילמא דכל דאיכא עדים דמכחישים אותו אף לדידה שרי.

וראיתי למהריב"ל בח"ג סימן פ"ה שנסתפק באשה שאמרה נתקדשתי בפני פלוני ובאו פלוני ופלוני ואמרו שלא נתקדשה בפניהם וע"ז נסתפק שם הרב אי אמרינן לדידה שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא והביא עצות מרחוק לפשוט דין זה מההיא דאמרינן בפרק שבועת הדיינין האומר לא לויית כאומר לא פרעתי דמי ואח"כ הביא מחלוקתם של ראשונים ז"ל בעד מפי עד והעד הראשון מכחיש לעד השני יע"ש. ולדידי אין מכל אלו הראיות דמיון לנדון הרב ז"ל.

שוב ראיתי שהדין הוא פשוט **מתשובת הרשב"א** הובאה בטור יו"ד סימן א' ע"ד הטבח שאמר על בהמה אחת שהוא לא שחטה ובאו עדים ואמרו שהוא שחטה והוא עומד בדיבורו ואומר שלא שחטה. והשיב הרב דלכ"ע מותרת בהמה זו דהא איכא עדים דשחטה אבל לדידה אסורה דהא שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא ע"כ.¹ וכ"כ בח"ג סימן רי"ב הביאה מרן בטאה"ע סימן מ"ח במי שטוען שקידש את האשה ובשעת נתינה אמר לה התקדשי לי בזה אע"פ שעדים מכחישים אותו ואומרים שבתחילה נתנו לה בתורת פקדון ואח"כ אמר לה שתתקדש בו אף שלדברי העדים אין כאן קידושין כלל מ"מ איהו שוי קרובותיה אנפשיה חתיכה דאיסורא והוא נאמן על עצמו יותר ממאה עדים ע"כ.

שוב ראיתי למהר"ם די בוטון² בתשובה סימן נ"ז שהביא דברי מהריב"ל ותמה עליהם איך לא הביא דברי הרשב"א הללו.

שוב ראיתי לרי"א ז"ל הובאו דבריו **בהגהות אלפסי** פרק ב' דכתובות (דף קע"ז). שהוא מסכים לסברת הרשב"א שכתבנו וז"ל ואם השבויה עצמה אומרת שהיא טמאה נאמנת לאסור עצמה על בעלה ואין עד אחד נאמן להתירה לו. ונראה בעיני שאם היו שני עדים מעידים עליה שהיא טהורה לאו כל כמינה לאסור עצמה לבעלה כהן ואם היתה פנויה נאמנת לאסור עצמה לבעלה לכהונה ואפילו במקום שני עדים שאדם הבא לאסור על עצמו נאמן על עצמו יותר ממאה איש ע"כ. הרי לך מבואר דסברתו היא כסברת הרשב"א. וכעת לא ראיתי מי שחולק בסברא זו:

אך את זה ראיתי למהרי"א³ בכתביו סימן רכ"ו שכתב וז"ל אין כאן בית מיחוש לפי העדות אשר ראיתי דאיתכחש ההוא גברא בעדים דלא נתן לאבי הנערה הקורזיין והצעף כי אם דרך שליחות ופקדון. מ"מ אי לאו דאיתכחש אחזרתו לא סמכינן כיון דגברא שויה ליה חתיכה דאיסורא לאסור בקרובותיה ע"כ. ולכאורה נראה שדברי מהרי"א הללו חולקים על סברת הרשב"א ורי"א ז"ל שכתבנו.

אך כד מעיינינן שפיר נראה דלא פליגי דמהרי"א מיירי כשהמקדש חזר בו ולא היתה אמתלא בחזרתו דקי"ל דכל היכא דשויה אנפשיה חתיכה דאיסורא וחזר בו ולא נתן אמתלא לדבריו אין בחזרתו כלום ועדיין באיסורו עומד. אבל כל היכא דאיכא עדים דמכחישים אותו והוא חזר בו ס"ל למהרי"א דחזרתו חזרה אף אם לא נתן אמתלא לדבריו אלא שאמר שמה שאמר בתחילה שקר ענה בלתי שום טעם. אבל לעולם שאם הוא עומד בדבריו הראשונים אף מהרי"א ז"ל מודה לדידה שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא אף דאיכא עדים המכחישים אותו וכסברת הרשב"א ורי"א ז"ל שכתבנו. והרשב"א ורי"א ז"ל נמי יודו דאם חזר בו אף שלא נתן אמתלא לדבריו דחזרתו חזרה כיון דאיכא עדים המסייעים לחזרתו. באופן דליכא פלוגתא כלל בין מהרי"א להרשב"א ורי"א ז"ל

¹ (א"ה עיין בתשובת מהרשד"ם א"ה ס"ס ט' שלמד מתשובה זו דה"ה באב שקיבל קידושין בעד בתו ואמר שהמקדש היה גדול דאע"פ שעדים מעידים שהיה קטן צריכה גט לדידה שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא. ועיין מ"ש עליו הרב כנה"ג י"ד סימן א' בהגהת ב"י אות פ"ב. ועיין בכנה"ג יו"ד ס"ס קכ"ז בהגהת הטור שדבריו תמוהים איך העלים עיניו מתשובת הרשב"א הלזו שהוא בעצמו שקיל וטרי בה בסימן א' כנזכר)

² סאלוניקי נפטר 1649

³ ר' ישראל איסרליין בעל תרומת הדשן

דמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי: (*א"ה ועוד יתבאר בדין זה דשוי אנפשיה חתיכה דאיסורא בדברי הרב המחבר פ"א מהלכות שחיטה דין כ"ו יע"ש ועיין עוד בפ"ג מהלכות יבום דין י"ג):

משנה למלך יבום וחליצה ג'

(יג) אמרה מת בני ואח"כ מת בעלי וכו'. הא דלא חיישין בבבא זו שמא יבאו עדים ויתברר שמת בעלה ואח"כ מת בנה ותינשא לכהן ונמצא אתה מצריכה כרוז לכהונה והוה לן למיחש כי היכי דחיישין לקמן באומרת מת בעלי ואח"כ מת בני. היינו טעמא דכיון דהיא אמרה מת בני ואח"כ מת בעלי כבר שויה אנפשה חתיכה דאיסורא שהיא בת חליצה ואפילו יבואו עדים ויאמרו בהפך פסולה לכהונה ע"פ לגבי דידה וזה דבר פשוט ודוק. וכן מבואר בתשובת הרשב"א שהביא מרן הב"י שאפילו באו עדים באותה הודאה דשויא אנפשה חתיכה דאיסורא והכחישוה מ"מ לגבי דידה אסירא גם תשובת הרשב"א שהביא מרן הב"י ו"ד סי' י"ט ריהטא הכי יע"ש אלא שמצאתי למהרי"א בכתביו סי' רכ"ו דמשמע מדבריו הפך מזה דכל כנגד עדים לא מהימנא אפילו לשויה נפשה חתיכה דאיסורא. ואין לדחוק בדבריו דלא אמר הרב אלא בחזרה בה מהודאתה במה שאסרה עליה, דאין בזה טעם כלל דמאחר דלא נתנה אמתלא הראויה בפני ב"ד על דבורא קמא מה לנו אם חזרה בה יע"ש.⁴ ...

שער המלך אישות ט' טז

(טז) וכל אלו שטוענין כו' והלכו למדינה אחרת כו' – אוקמתא דגמרא שם הב"ע כגון דאמר לה קדשתיך בפני פ' ופ' והלכו למ"ה

והיה נר' מדלא קאמר בגמרא עדיפא מינה באומר קדשתיך בפני פ' ופ' והעדים מכחישים אותו משמע לכאורה דס"ל לתלמודא דכל שהעדים מכחישים אותו לא אמרי' שויה אנפשיה ח"ד והוא נמי מותר בקרובותיה הפך ממ"ש הרשב"א ז"ל בתשוב' והביאה מרן הב"י ז"ל י"ד סי' א' על טבח שאמר על בהמה אחת שלא שחטה ובאו עדים ואמרו שהוא שחטה כתב רשב"א דלכ"ע מותר ולדידיה אסורה משום דשויה אנפשיה חתיכה דאיסורא ועיין בהרב מש"ל ז"ל בפרקין דין ט"ו וא"כ ק' להרשב"א ז"ל דאמאי ל"ק בגמ' עדיפה מינה

... שוב אחר זמן רב באו לידי ת' הרשב"ץ וראיתי לו שם בח"ב סי' רע"ט שהשיב על האשה שאמרה נתקדשתי בפני פ' ופ' והעדים מכחישים אותה דהיא אינה אסורה בקרוביו דלא שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא אלא באותן עדים והרי הכחישוה והכי מוכח בפ' האו' את"ד יע"ש ונר' שכונתו למה שהקשינו מדלא מייתי עדיפא מינה וכבר כתבנו דאין ראה כלל ומ"מ מבואר מדבריו דדוקא באומרת נתקדשתי בפני פ' ופ' והעדים מכחישים הוא דלא אמרינן שויה אנפשי' חתיכה דאיסורא משום דתולה איסורא באותן עדים שהרי אין דבר שבערוה פחות מב' ואפי' ב' מודים אמנם בהדיא דטבח דליכא האי טעמא מודה הוא דאמרי' שויה אנפשי' חתיכה דאיסורא אפי' כנגד עדים ומכלל האמור אין מקום למה שהק' הרב מש"ל ז"ל ומוהר"ם די בוטון על מוהריב"ל ז"ל וכמוכן:

שויה אנפשיה בספק ספיקא

שיטה מקובצת כתובות ט'.

ואמאי ספק ספיקא היא. הא כתיבנא לעיל דר' אלעזר הכי קאמר האומר פתח פתוח מצאתי נאמן ולמאי נאמן היינו לאוסרה עליו והילכך פריך שפיר ואמאי מתאסרא עליו אפילו אי מהימנא ליה דנבעלה וכמו שכתב רש"י ז"ל ואם תפרש דה"ק דאיהו נאמן לאוסרה עליו ולמשוייה אנפשיה חתיכה דאיסורא לא פריך שפיר דאף על גב דהוי ספק ספיקא מצי לשוייה חתיכה דאיסורא ולאסור על עצמו דבר כגון זה ויאה ויאה אלא ודאי משמע ליה דהכי קאמר ר' אלעזר נאמן והיינו לאוסרה עליו אף על גב דאיהו לא אתי לבי דינא כדי לאוסרה עליו מיהו

⁴ (*א"ה עיין לעיל פ"ט מהלכות אישות דין ט"ו שכתב הרב המחבר ליישב דברי מהרי"א ז"ל באופן דלא פליג על הרשב"א יע"ש). ו (*א"ה עיין לעיל פ"ט מהלכות גירושין דין כ"א):

אנן בי דינא אסרינן לה עליו וכדפרישנא לה לעיל וכן דייק הריטב"א ז"ל מדקאמר עליו ולא על עצמו וכדכתיבנא לעיל בסמוך וכיון שכן פריך שפיר כנ"ל.

יסוד הדין

שיטה מקובצת כתובות ט'.

נאמן לאוסרה עליו – מילתיה דר' אלעזר מתפרש בתרי אנפי:
או דקאמר: נאמן לאוסרה עליו, פירוש דהבעל נאמן לאוסרה עליו, וכגון דאתי בעל לבי דינא כדי לאוסרה עליו, ולהכי נאמן, דהא שווייה אנפשיה חתיכה דאיסורא, דכיון דאתי לבי דינא וקאמר דהרי היא אסורה עליו ואינו חפץ בה, הרי היא נאסרה עליו. ואף על גב דהיא מותרת לו מדינא, הוה ליה כאוסר עליו דבר המותר.

שו"ע יורה דעה א, יב

השוחט בפני עדים בהמה לעובד כוכבים, וכשבא ישראל לקנות ממנה, אמר: לא תקנה ממנה כי לא שחטתיה, אינו נאמן. ומיהו לדידיה אסורה, דהא שויא אנפשיה חתיכה דאיסורא. (וע"ל סי' קכ"ז מדין עד אחד נאמן באיסורין).

פתחי תשובה על שו"ע יורה דעה א, יב

(יח) שויא אנפשיה. עי' בשער המלך פ"ט מה' אישות דין ט"ו שהביא דבתשובת מהר"י באסאן סימן פ' נסתפק בכ"מ שאמרו שויא אנפשיה חד"א אם מדין נדרי איסור נגעו בה ואף על פי שאינו ממש כנדר דליתא בשאלה אולי החמירו בו חכמים כמו בנ"ש או אינו אלא מדין הודאת בע"ד. והר"ב מ"ץ ח"א סי' ס"ה פשיטא ליה מלתא דמדין נדרי איסור נגעו בה והוא ז"ל תמה עליו דמדברי (תשובת הרשב"א) הביאה הב"י באה"ע סימן מ"ח במי שטוען שקידש את האשה מבואר דאף היכא דלא שייך טעמא דנדרי איסור אפילו הכי אמרינן שויא אנפשיה חד"א אפי' כנגד עדים ע"ש. ועיין (בנו"ב תניינא חלק אה"ע סוף סימן מ"ג /כ"ג/) כתב להחכם השואל שרצה לומר ג"כ דשויא אנפשיה חד"א הוא מטעם נדר וקונם וכתב דזהו שטות דאיזה לשון שבועה או קונם יש כאן או במה מתפיס ולדבריו אם יאמר אחד בשני בשבת שהיום שבת יהיה אסור במלאכה מטעם נדר ואם כדבריו איך אמר ר"ע לר' יהושע שילך אצל ר"ג ביוה"כ שחל להיות בחשבוננו ולמה לא נימא דר"י שויא אנפשיה חד"א מטעם נדר (ומיהו י"ל כמו שחילקו הפוסקים לקמן סי' רי"ד לענין דברים המותרים כו' דאם נוהגים איסור מחמת שסוברים שאסור מן הדין לא הוי כאילו קבלום עליהם בנדר) א"ו מה דאמרינן שויא אנפשיה חד"א הוא מטעם דאדם נאמן ע"ע יותר משני עדים ולכך בדבר שא"א כגון שאומר על יום חול שהוא שבת או יו"כ לא אמרינן שויא חד"א עכ"ל. [ועיין (תשובת חתם סופר סי' קפ"ה) מ"ש בזה] ועיין פמ"ג שהאריך בדינים אלו:

שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא - אבן העזר סימן כג

... ומה שרצה לחדש דמה דאמרינן שויתיה נפשה ח"ד הוא מטעם נדר וקונם. הנה במחילה מכבודו ראיתיו מתוך פלפולו שהוא גבר בגוברין בחריפות ובקיאיות גם בשכל צח וישר מה ראה לשטות זה ואם כי ראה הדבר בתשובת מהרי"ט וכי מהרי"ט אמרו הלא מביאו רק בלשון ואין לומר ודחאו, ובאמת בלי שום דחיה אין הדבר מתקבל ואיזה נדר ואיזה לשון שבועה או קונם יש כאן או במה מתפיס ולדבריו אם יאמר אחד ביום שני בשבת שהיום שבת יהא אסור במלאכה מטעם נדר ואם כדבריו איך אמר ר"ע לר' יהושע שילך אצל ר"ג ביוה"כ שחל להיות בחשבוננו ולמה לא נימא דר"י שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא מטעם נדר אלא ודאי כל זה שטות ומה דאמרינן שויה אנפשיה ח"ד הוא מטעם דאדם נאמן על עצמו. ומה שהקשה תינח היכא דאין שני עדים מכחישים אותו, גם זה שטות ואדם נאמן על עצמו יותר משני עדים ולכך בדבר שאי אפשר כגון שאומר על יום חול שהוא שבת או יוה"כ לא אמרינן שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא.

קצות החושן סימן לד ס"ק ד

... וז"ל התשובה שם במהר"י נ' לב, דאם נוגע פסול משום קרוב א"כ לחוב אמאי נאמן דהא קרוב פסול בין לזכות בין לחוב, והעלה שם דהא דכשר לחוב היינו משום דאתינן עלה מתורת חיוב ומתורת מתנה, כיון דיכול אדם לחייב עצמו כשאינו חייב וזה שמודה שחייב הוא כאילו אמר חייב אני לך מנה ויכול לחייב עצמו, וכמ"ש בעל התרומות (שער מ"ב ח"א סי' ט') וכו' ע"ש.

והנה לכאורה מאי דקשיא ליה בטעמא דקרוב אמאי נאמן לחוב היה אפשר לומר דאתינן עליה בתורת מגו דאי בעי יהיב ניהליה במתנה וכדאיתא פרק עשרה יוחסין (קידושין עח, ב) ובפרק יש נוחלין (ב"ב קכז, ב) יכיר (דברים כא, יז) דנאמן האב לומר זה בני בכורי, ופריך יכיר למה לי הא אי בעי יהיב ניהליה במתנה וע"ש. אלא דא"כ אילו היו עדים כנגדו שאינו חייב דתו לא שייך מגו דהוי מגו במקום עדים, וגם גבי בני בכורי אילו היו עדים נגדו לא הוי מגו וכמ"ש רשב"ם (ב"ב שם ד"ה למאי), והודאת בעל דין נאמן אפילו נגד עדים וא"כ ליכא למימר מדין מגו.

אלא דגם בטעמא דמוהר"י נ' לב קשה לי טובא, דהא באומר להד"מ ואח"כ באו עדים דאינו נאמן לומר פרעתי אף על גב דעדים מעידים שפרע משום דהוא נאמן על עצמו יותר וכל האומר לא לויתי כאילו אומר לא פרעתי (שבועות מא, ב), והתם ליכא למימר דהוא בתורת חיוב חדש דהא אדרבה הוא בא לפטור עצמו בטענת פרעתי. ...

ולכן נראה דהא דנאמן אדם על עצמו אעפ"י שהוא קרוב אל עצמו היינו משום גזירת הכתוב שיהא אדם נאמן על עצמו בכל הפסולין שיש בו. וכבר האיר עינינו מאור העולם רש"י בקידושין פרק האומר דף ס"ה (ע"ב) שם הודאת בעל דין כמאה עדים ז"ל רש"י, דכתיב (שמות כב, ח) אשר יאמר כי הוא זה הרי שסמך על מקצת הודאתו ע"כ. וא"כ כי היכי דהאמין התורה שני עדים על אחרים כן האמין התורה לכל אדם על עצמו אף על גב דהוא קרוב לעצמו, דקרוב לא פסלה התורה אלא על אחרים אבל על עצמו נאמן, משא"כ לזכות דבא להעיד על אחרים משום הכי אינו נאמן.

ובש"ך ריש סימן ל"ז (סק"א) נתחבט ג"כ בדבר הזה בטעמא דאדם נאמן על עצמו לחוב וז"ל, דהיכא דיש לו הנאה ומקרי נוגע חשיב כקרוב אבל היכא דמעיד לחוב לאו נוגע הוא ולא חשיב כקרוב ע"ש. ולא אדע על מה נתחבטו בפסול קרוב יותר משאר פסולי עדות דהא נהי דאינו קרוב לחוב מכל מקום אינו אלא עד אחד ותורה אמרה (דברים יט, טו) על פי שני(ים) עדים יקום דבר. ועוד עבד ושפחה וגזלן נמי הודאת בעל דין כמאה עדים. אלא עיקר הטעם הוא כמ"ש דהתורה לא פסלה אלו הפסולים אלא על אחרים אבל על עצמו האמינו תורה ונתן לו נאמנות כמאה עדים וילפינן לה מדכתיב כי הוא זה וכמ"ש רש"י, וזה הוא ברירא דהך מלתא.

ומקצת שכתבו גם בדין שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא (כתובות כב, א) הוא ג"כ מתורת נדר, אבל ראיתי במוהר"י ט"ח סימן א' (ד"ה ולא תימא) שדחה דבר זה וכתב דאם היה מתורת נדר הוי מהני ביה שאלה ע"ש. ולפי דרכינו גם בדין שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא הוא מדין נאמנות, דכיון דהאמין התורה לכל אדם על עצמו א"כ בין בממון בין באיסור לעולם נאמן על עצמו.

אלא דאכתי איכא למידק מנלן דהודאת בעל דין יותר מעדים, ואי משום דכתיב כי הוא זה, היינו היכא דליכא עדים דמכחשי ליה ומשום מגו הוא דנאמן וכמ"ש דאי בעי יהיב ליה במתנה, אבל היכא דאיכא עדים דמכחשי ליה דלא שייך מגו דהא מגו במקום עדים לא אמרינן (ב"ב לא, א) וא"כ מנלן דהוא נאמן. ואין לומר דהוא מסבא, דהא חזינן מלשון רש"י דיליף לה מקרא דכתיב כי הוא זה. ועיין מ"ש בסימן ל"ז סעיף י' (סק"ה) ובסימן רמ"א סעיף א' (סק"א):

שולחן ערוך חושן משפט פ'

(א) מי שטוען בבית דין טענה אחת ונתחייב בה, אינו יכול לטען טענה אחרת שסותרת הראשונה

קצות החושן חושן משפט פ'

(ב) ונתחייב בה – ז"ל כנה"ג דוק' כשטוען טענ' שהטוען עצמו יודע שנתחייב בה אבל כשטוען טענ' שהוא סובר שפוטור את עצמו בה אע"פ שהדין לחיוב יכול לחזור ולטעון מוהר"י אדרבי סי' קמ"ט ואין התשובה לפני ולא אדע מה טעם בה כיון דאמרו סתם הודאת בע"ד כמא' עדים מה הפרש בין יודע מחיובו ובין אינו יודע. והנה אם נאמר טעמא דהודאה כמ"ש מוהר"י נ' לב דהיא מתורת חיוב ומתנ' אם כן א"ל כיון דאינו יודע אם יתחייב לא הוי חיוב אבל לפי מה שמבואר אצלינו בסי' ל"ד סק"ג דהודא' הוי משום נאמנות ומשום דהתור'

האמינו על נפשו לכל אדם בין באיסור בין בממון ע"ש וא"כ אין לחלק. וגם בתשובת שב יעקב ראיתי שכתוב כעין זה גבי שויה אנפשיה חד"א דאם לא ידע דהוא איסור לא שייך שויה חד"א אבל לי נרא' דלפי מ"ש בסי' ל"ד דהוא מטעם נאמנות א"כ אין לחלק כיון דדבריו מקבלין כמו מאה עדים וכן מוכח מהא דאומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דלא ידע דיתחייב ואפ"ה מקבלין הודאתו ממנו דלא פרע ואם נאמר דהטעם דיכול לחזור מפטור לפטור הוי משום מגו דאי בעי עמד בטענתו הראשון וכמ"ש הפוסקים א"כ כיון דלא ידע דנתחייב לא הוי מחויב לפטור ואית ליה מגו דאי בעי עמד בטענתו הראשון כיון דאינו יודע שנתחייב מתוכו אלא ודאי בטענתו שחוזר קושטא קאמר אבל לפי מה שיבואר בס"ק ג' דאינו משום מגו א"כ אין לחלק ואפי' לא ידע שנתחייב בה לא מצי חוזר:

תרומת הכרי חושן משפט סימן א סעיף א

ע"כ נראה לפענ"ד מילתא חדתא, ולומר דהודאה בפני עדים הוא מתורת שויה אנפשי' חתיכא דאיסורא וכמו האשה שאמרה א"א [אני] שאסורה להינשא [כתובות כב, א] ואפי' נשאת כופין אותו להוציא, וזה לאו מתורת נאמנות, אלא כיון שלפי דברי' ה' אסורה להנשא ואילו היא היתה יודעת האמת שהיא א"א אף שכל העולם מחזקי' אותה בפנוי' היא לגבי' עצמה אסורה להנשא, ולכן גם הב"ד יכולין לכוף אותה שלא תנשא, ומה"ט נמי גבי ממון המודה בפני עדים שהוא חייב לחבירו מנה אף שאין אנו מאמינים לו שהוא חייב מ"מ כופין אותו לשלם כיון שהוא אומר שהוא יודע שחייב לחבירו ואנו כופין אותו להוציא הגזילה מת"י כי גזל נמי איסורא הוא כשאר איסורים, אבל הודאה בפני ב"ד הוא מתורת נאמנות כדילפי' לה מכי הוא זה, ועפי"ז שחלקתי בין הודאה בפני ב"ד שהוא מתורת נאמנות ובין הודאה בפני עדים שהוא מתורת שויה אנפשי' חתיכא דאיסורא יש להעיר כמה הערות אלא שאין כאן מקומו ואי"ה עוד אנופף ידי הכהה בענין זה.

גמרא עבודה זרה ז'.

ת"ר הנשאל לחכם וטימא לא ישאל לחכם ויטהר לחכם ואסר לא ישאל לחכם ויתיר.

חדושי הריטב"א עבודה זרה ז, א

תנו רבנן שאל לחכם. פירוש חכם ראוי להוראה וטימא, לא ישאל לחכם ויטהר, לחכם ואסר לא ישאל לחכם ויתיר, פירוש לא תימא לא ישאל לכתחילה דוקא ומשום כבוד הראשון, אלא אפילו בדיעבד אם שאל אין טהרתו והתירו של אחרון כלום, דכיון דקמא חכם וראוי להוראה כשהורה עליה לאסור או לטומאה שוייה חתיכה דאיסורא, והכי מוכח ביבמות (צ"ב א') וכן נמי אמרינן בסנהדרין ומייתי לה בפרק אלו טריפות (חולין מ"ד ב') חכם שטימא אין חבירו רשאי לטהר, פירוש אינו רשאי ואם עשה לא עשה כלום והכי מוכח התם, והא אפי' כשהשני גדול מן הראשון בחכמה ובמנין, מדלא מפלגינן ברישא כדמפלגינן בסיפא היו שנים כו', ודין הוא דכיון דקמא שוייה חתיכה דאיסורא שוב אין לה היתר עולמית ואפי' שנודע שטעה.

רמב"ם סנהדרין והעונשין המסורין להם ט"ז

(ו) אינו צריך שני עדים למלקות אלא בשעת מעשה, אבל האיסור עצמו בעד אחד יוחזק. כיצד, אמר עד אחד, חלב כליות הוא זה, כלאי הכרם הם פירות אלו, גרושה או זונה היא אשה זו, ואכל או בעל בעדים אחר שהותרה בו, הרי זה לוקה, אף על פי שעיקר האיסור בעד אחד: במה דברים אמורים, בשלא הכחיש את העד בעת שקבע האיסור, אבל אם אמר, זה אינו חלב, אינה גרושה, ואכל ובעל אחר שהכחיש, אינו לוקה, עד שיקבעו האיסור שני עדים: (ז) שתק בעת שהעיד העד האחד בקביעת האיסור, ואחר שעבר והתרו בו טען להכחיש העד, אין שומעין לו, אלא לוקה:

רמב"ם איסורי ביאה י"ח ט

(ט) אשת כהן שאמרה לבעלה נאנסתי, אף על פי שהיא מותרת לבעלה, כמו שביארנו, הרי היא אסורה לכל כהן שבעולם אחר שימות בעלה, שהרי הודת שהיא זונה ואסרה עצמה ונעשית כחתיכה האסורה:

רמב"ן יבמות פ"ז:

אמרו לו ומה אם ירצה לומר מזיד הייתי. מפרש עליה במסכת כריתות בפרק אמרו (דף י"א) תרי לישנא חד משום דמתרצינן דבורי' ואמרינן לא אכלתי שוגג אלא מזיד קאמר כלומר כיון דאפילו בתר שאמר לא אכלתי יכול הוא לתרץ ולומר לא אכלתי שוגג אלא מזיד אמרינן כי אמר נמי לא אכלתי כלל מהימן ולישנא אחרינא איתמר התם משום דאדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש ואפילו בטומאה חדשה דליכא לתרוצי דבורא פטור דרחמנא אמר ולא שיודיעוהו אחרי' דכיון דמילתא דנפשיה היא וחייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן מה יש לב"ד עליו אם ירצה להתכפר יביא קרבן ויתכפר ואי לאו לא יתכפר.